

verka genom enbart skärpt denaturering, så länge som vätskorna inte görs direkt livsfarliga att förtära. Man fann att missbrukarna i stor utsträckning gick över till andra tillgängliga sorter teknisk sprit, när en sort blev svåråtkomlig eller starkare denaturerad (Aejmelaeus 1971). Också andra alkoholpolitiska åtgärder är därför nödvändiga för att minska tillströmningen av nya missbrukare. Detta är särskilt angeläget, eftersom T-spritmissbruket nu ökar kraftigt och även sprids bland yngre personer.

LITTERATUR

- 1 Aejmelaeus, K.: Missbruk av denaturerad sprit i Finland. Sammanställning från Oy Alko Ab, 1971.
- 2 Dimberg, R. & R. Folter: Information om T-sprit. Läkartidningen 64: 266, 1967.

- 3 Forney, B. F. & F. W. Hughes: Combined Effects of Alcohol and Other Drugs. Springfield: Thomas, 1968.
- 4 Forsander, O., Oy Alko Ab: Pers. medd., 1971.
- 5 Hillbo, A.: Sammanställning av uppgifter angående förekomsten av T-sprit som berusningsmedel vid allmänna vårdanstalter för alkoholmissbrukare. Sammanställning från Riksskatteverket 1971.
- 6 Jacobson, N.-O.: Erfarenheter av T-spritmissbrukare i Malmö. Läkartidningen 68: 113, 1971.
- 7 Jacobsson, G., Spritcentralen: Pers. medd., 1971 a.
- 8 Lindros, K.: Stränga krav på denatureringsmedlen. Alkoholpolitik 33: 154, 1970.
- 9 Turunen, S.: Trinker denaturierter Alkohole. Acta Psych. Scand. 42, suppl. 13, 1966.
- 10 Wallgren, H.: Absorption, diffusion, distribution and elimination of ethanol. International Encyclopedia of Pharmacology and Therapeutics, Section 20, Vol. 1: 161, 1970.

bok recensioner

Aldringssvård för vårdyrkesskolor

SUURKÜLA—NORDQVIST—
MARSZALEK—MELIN

Aldringssvård 1:1 och 1:2

Läromedelsförlagen, 48 sid. kr 11:— resp 103 sid. kr 11:—

Gymnasieskolans vårdlinje är en ny knopp på ett av kunskapens träd som frodas i utbildnings-Sveriges arboretum. Man har an-

ledning ställa stora förhoppningar på denna nya utbildningslinje med kännedom om det enorma behov av vårdpersonal som finnes och kommer att finnas i vårt land. Denna gymnasielinje kräver naturligtvis sin speciella läroplan och härför lämpad undervisningslitteratur.

Läromedelsförlagen har därför utgivit Aldringssvård 1:1 och 1:2 till tjänst för undervisningen i det ämne som framgår av dessa böckers titel. Författarna Nordqvist och Suurküla har sin hemvist på Vasa sjukhus, närmare bestämt klinik I, som alltsedan framlidne överläkaren Sten Eckerströms tid stått som ett föredöme beträffande långvården och geriatrikens organisation vid ett långvårdssjukhus speciellt då i förhållande till den öppna vården. Exempel härpå är långvårdens vårdcentral och det dagsjukhus han knöt till Vasa sjukhus. Båda dessa verksamheter är ju utslag av den moderna anda som ej vill låta sjukhusmurarna utgöra barriärer gentemot den öppna vården utan genom

olika aktiviteter låta hjälpsamma händer sträcka sig över dessa murar ut i den öppna vården.

Irene Marszalek är lärare i hälso-, sjuk- och åldringssvård i Jönköping och Elsi Melin psykolog vid institutet för gerontologi i samma stad. Resultatet av samarbetet inem detta lag har blivit ett par komprimerade böcker på cirka 100 sidor tillsammans, inrymmande mycket matnyttigt om åldringssvård och därmed sammanhängande problem. Aldrandet berörs ur olika aspekter, t. ex. sociala, juridiska och medicinska. Huvudmannaskapet för olika vårdformer, primärkommun respektive landsting belyses. En del praktiskt organisatoriska synpunkter på vården och dess organisation inom slutna vård speciellt på ålderdomshem behandlas. Ett särskilt avsnitt ägnas åldrandets sjukdomspanorama. Andra kapitel berör "att flytta till ålderdomshemmet", pensionärernas aktivitet, det individuella vårdbehovet, vård av pensionär med ökat hjälpbehov, ålderdoms-

hemmets hygieniska skötsel och geriatrik. Genom båda häftena löper som en röd tråd integration med omkringliggande ämnen i undervisningen. Anvisningar till avslutande litteratur förekommer rikligt.

Såvitt referenten kan bedöma är boken på lämplig nivå beträffande terminologi och information i förhållande till det avsedda användningsområdet. Den kan varmt rekommenderas för sitt ändamål och är sannolikt även mycket användbar inom andra utbildningsgrenar.

Sven Hedén

Själv mord och självmordsförsök bland barn och ungdomar

ULF OTTO:

Barns och ungdomars självmordshandlingar

Eget förlag. Distr. Seelig & Co, Stockholm 1971. 159 s. Ca-pris 29 kr.

Tillsammans med C.-G. Bergstrand redovisade Otto 1962 ett patientmaterial bestående av 1727 barn och ungdomar, vilka på grund av suicidförsök varit aktuella på institutioner och kliniker "där fall av denna karaktär kan tänkas ha blivit vårdade" under åren 1955—59. Otto har senare på egen hand studerat detta material närmare, och resultaten av dessa studier redovisas i ett graduarbete.

Av primärmaterial hade en knapp tredjedel undersökts av psykiatriker. Dessa fall kom att bli förf:s probandmaterial, vilket studerades och jämfördes med ett kontrollmaterial. Till varje proband utvaldes slumpmässigt ett kontrollfall av samma kön, ålder

och "vistelselän". Sociala bakgrundsfaktorer matchades där emot inte mot varandra i de båda materialen.

Av redovisningen av probandmaterial framgick att flickorna dominerade över pojkarna men att pojkarna oftare än flickorna hade genomfört fullbordat suicidium. Pojkarna gjorde 3—4 självmordsförsök på fullbordat suicidium, flickorna 25—30. De yngsta probanderna var 10 år. Valet av metod var oftast "passiv" (intagning av tabletter o. d.) och det utlösande momentet till självmordshandlingen gjorde ofta ett "banalt och bagatellartat intryck". Probanderna kom ofta från miljö i vilken "påtagligt anmärkningsvärda förhållanden framkommit", i flertalet av fallen hade de bedömts som neurotiskt störda. 10—15 år efter suicidförsöket följdes probanderna upp med avseende på huruvida de fanns registrerade i en rad officiella register på grund av fysisk och psykisk sjukdom (sjukskrivning), alkoholmissbruk, kriminalitet m. m. De funna frekvenserna jämfördes sedan med motsvarande frekvenser i kontrollmaterial. Av jämförelserna framgick att dödsfall hade inträffat oftare i probandgruppen än i kontrollgruppen, men att det också förekom en högre frekvens brottslighet, alkoholism, sjukskrivning (såväl fysisk som psykisk sjukdom) bland probanderna än bland kontrollerna. De barn och ungdomar som gör suicidförsök utgör därför menar förf. en riskgrupp.

Förf. drar sina slutsatser efter studier på ett litet och selekterat material som jämförs med kontrollfall, vilka inte matchats till probanderna med avseende på sociala bakgrundsfaktorer — veterligen av stor betydelse för förekomsten av asocialitet, morbiditet etc. Resultaten kan därför knappast sägas vara väl dokumenterade. Helhetsintrycket förbättras

inte av att förf. visar dålig förtrogenhet med litteraturen på det forskningsfält som han gjort till sitt. Flera välkända standardverk saknas sålunda i litteraturförteckningen, inte minst Leonards "Understanding and preventing suicide" (utkom 1967).

Ingvar Nylander

Kristerapi

JOHAN CULLBERG:

Det psykiska traumat — om kristerapi och krispsykoterapi

Svenska föreningen för psykisk hälsovård, monografiserie nr 1.

Pris kr 5 inkl. moms.

Det finns en mycket stark efterfrågan på undervisning i psykoterapi. Utbudet på artiklar, temanummer, läroböcker i ämnet är också starkt ökande.

Mycket av det som sålunda skrivs är emellertid svårt att överätta till fältmässigt arbete. De analyser som bjuds färgas icke sällan av skrivbordsmässiga övertolkningar. Konkreta handledningar i patientärenden blir ofta mördande triviala.

Mot denna bakgrund är ovan nämnda lilla bok särskilt välkommen. Den tar upp problemen som möter alla som arbetar på vårdområdet. Framställningen är klar och lättläst. Den kunskap man inhämtar känns nyttig och omedelbart möjlig att omsätta i praktiken.

Det är verkligen en förträfflig bok. Den borde kunna bli vardagsvara för snart sagt varje mottagning och vårdavdelning.

Claes-Göran Westrin